

Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет
Національний фармацевтичний університет
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

**ФІЗІОЛОГІЯ – МЕДИЦИНИ, ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ**

Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції студентів
та молодих вчених з фізіології з міжнародною участю

16 травня 2017 року

Харків
ХНМУ
2017

УДК 612
Ф11

«Фізіологія – медицині, фармації та педагогіці: актуальні проблеми та сучасні досягнення»: матеріали IV Всеукраїнської наук. конф. студ. та молодих вчених з фізіології з міжнародною участю (16 травня 2017 р.). – Харків : ХНМУ, 2017. – 144 с.

«Физиология – медицине, фармации и педагогике: актуальные проблемы и современные достижения»: материалы IV Всеукраинской научн. конф. студ. и молодых ученых по физиологии с международным участием (16 мая 2017 г.). – Харьков : ХНМУ, 2017. – 144 с.

Physiology to Medicine, Pharmacy and Pedagogics: “Actual problems and Modern Advancements”: materials of IV Ukrainian Students and Young Scientists Scientific Conference with international participation (May, 16 2017). – Kharkiv : KhNMU, 2017. – 144 p.

Конференцію включено до Переліку МОН України.

Редакційна колегія: *Д.І. Маракушин*
                                  Л.В. Чернобай
                                  Л.М. Малоштан
                                  І.А. Іонов
                                  Н.В. Деркач
                                  Т.Є. Комісова

**Відповідальність за достовірність даних,
наведених у наукових публікаціях, несуть автори**

<i>Бабичева К.А., Лубьянова Е.-О.Е., Глоба Н.С., Исаева И.Н.</i>	
ВЗАИМОСВЯЗЬ ИНДЕКСА МАССЫ ТЕЛА И УРОВНЯ АРТЕРИАЛЬНОГО ДАВЛЕНИЯ	30
<i>Бабченко Н.А., Наумова И.И., Тищенко А.Н.</i>	
НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ВЗАИМОСВЯЗЕЙ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ПАМЯТИ ЧЕЛОВЕКА ОТ СУТОЧНЫХ БИОРИТМОВ.....	31
<i>Балан И.А. Цимбал А.В. Пандикидис Н.И.</i>	
ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ НЕВРОТИЧЕСКИХ СОСТОЯНИЙ	32
<i>Божко О.О., Мамотенко А.В.</i>	
ДО ПИТАННЯ ВПЛИВУ ПЛАЦЕБО-ЕФЕКТУ НА КОГНІТІВНІ ЗДІБНОСТІ НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	33
<i>Булгакова Ю.А., Севериновская Е.В.</i>	
АНАЛИЗ ВАРИАбельНОСТИ СЕРДЕЧНОГО РИТМА ПРИ ЛОГИЧЕСКОМ МЫШЛЕНИИ.....	34
<i>Булинін В.О., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В.</i>	
МІЖПІВКУЛЬОВА АСИМЕТРІЯ ТА ЇЇ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ІНТЕНСИВНОСТІ НАВАНТАЖЕННЯ.....	35
<i>Булинін В.О., Репіна Г.А., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В.</i>	
ЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕМПАТІЙНОСТІ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ КОМУНІКАТИВНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ	36
<i>Булинін В.О., Пляшечник Є.О., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В.</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ	37
<i>Булинін В.О., Перова М.Б., Булиніна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В.</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	37
<i>Васильченко А.В., Полетай В.М.</i>	
АДАПТИВНІ МОЖЛИВОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ПІСЛЯ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ АКТИВНОСТІ БІОХІМІЧНИХ СИСТЕМ МОЗКУ.....	38
<i>Васькович А.М., Репин Н.В., Марченко Л.Н., Строна В.И., Говоруха Т.Н.</i>	
ВЛИЯНИЯ АЛЛО- И КСЕНОГЕННОГО КРИОЭКСТРАКТА ПЛАЦЕНТЫ НА МОРФОФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ ПОЧЕК КРЫС ПРИ ОСТРОЙ ПОЧЕЧНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ	39
<i>Ващенко Н.В., Глоба Н.С., Жубрикова Л.А.</i>	
ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ ТЕМПЕРАМЕНТОМ, ПОКАЗАТЕЛЯМИ ГЕМОДИНАМИКИ И ВЛИЯНИЕМ ПОГОДНЫХ УСЛОВИЙ	40
<i>Ващук Т.А.</i>	
ВПЛИВ КОФЕЇНОВІСНИХ НАПОЇВ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ.....	41
<i>Венцель В.В., Пандикидис Н. И.</i>	
ИНФОРМАТИВНОСТЬ МЕТОДА ЭКГ ДЛЯ РАННЕЙ ДИАГНОСТИКИ	42
<i>Волкогон А.Д., Гарбузова В.Ю.</i>	
РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ГЕНЕТИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ РАКУ НИРКИ	42
<i>Галайда А., Глоба Н.С., Жубрикова Л.А.</i>	
ГЕМОДИНАМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПРИ ДЕЙСТВИИ ДЫХАТЕЛЬНЫХ ПРОБ В РАЗНЫХ ПОГОДНЫХ УСЛОВИЯХ	43
<i>Ганизаде Н.Д., Зеленская А.Н.</i>	
СОСТОЯНИЕ ДЕЗАДАПТАЦИИ У СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ И ЕЕ ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ	44
<i>Гарюк Г.І., Гарюк О.Г., Філатова І.В., Лисенко В.В., Кармазіна І.С., Тимошенко Ю.В., Світличний О.Є.</i>	
КЛІНІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ АНАТОМОФІЗІОЛОГІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НОСА І НАВКОЛОНОСОВИХ СИНУСІВ ТА ЗУБО-ЩЕЛЕПНОГО АПАРАТУ У ХВОРИХ, ЯКИМ ПЛАНУЄТЬСЯ КОМПЛЕКСНА ІМПЛАНТАЦІЙНА ДЕНТАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ	44
<i>Георгий Д.А.</i>	
АККОМОДАЦИОННО-КОНВЕРГЕНТНАЯ СИСТЕМА ОРГАНА ЗРЕНИЯ У СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ОБУЧЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭЛЕКТРОННЫХ НОСИТЕЛЕЙ ИНФОРМАЦИИ.....	45
<i>Гладкая И.О., Григоренко Н.В., Шенгер С.В.</i>	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРОДЛЕНИЯ ЖИЗНИ. ТЕХНОЛОГИИ ПРОТИВ СТАРЕНИЯ	46
<i>Говорова І.Ю., Демченко Н.Р.</i>	
РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕТРУЗОЛІТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН НА ЩУРАХ IN VIVO	47
<i>Гончарова Н.М., Криворучко І.А.</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІН РІВНЯ ДЕЯКИХ ПОКАЗНИКІВ СИСТЕМИ ПЕРОКСИДАЦІЇ КРОВІ У ХВОРИХ НА РІЗНІ ТИПИ УСКЛАДНЕНИХ ПСЕВДОКІСТ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ	49
<i>Горбуліна М.В., Мамотенко А.В.</i>	
ВПЛИВ ГАДЖЕТІВ НА КОМУНІКАТИВНІ ТА КОГНІТІВНІ ЗДІБНОСТІ У ДІТЕЙ РІЗНОГО ВІКУ	50
<i>Гриценко А.С., Алексеенко Р.В.</i>	
МЕТЕОЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ КАК ОТРАЖЕНИЕ СОСТОЯНИЯ ЗДОРОВЬЯ НА КЛИМАТИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ	50
<i>Гуденко О.М., Государський І.А., Сокол О.М., Маслоva Н.М.</i>	
СКРИНІНГ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ	51
<i>Гуменюк О.А., Григоренко Н.В., Шенгер С.В.</i>	
ФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ НАРОДЖУВАНОСТІ	52

Булинін В.О., Пляшечник Є.О., Булініна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В.
**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ**
Харківський національний медичний університет, м. Харків
bulinina72@mail.ru

Інформаційні технології сьогодні відіграють одну з важливих ролей у житті людини, особливо в спілкуванні, у якій людина самовизначається і самореалізується, виявляючи свої індивідуальні особливості. Наслідком спілкування є налагоджені взаємини людей один із одним. Соціально-економічні зміни в Україні привели до необхідності модернізації багатьох соціальних інститутів, і, в першу чергу, системи освіти, яка на пряму пов'язана з економічними процесами через підготовку продуктивних сил.

Слід зазначити, що є протиріччя між потребою суспільства у випускників, що має високий рівень розвитку комунікативної компетентності, і відсутністю в даний час педагогічної технології, яка формує цю компетентність належним чином. Звідси випливає, що необхідно створити умови, необхідні для формування в учнів комунікативної компетентності, визначити зміст, методи і засоби навчання.

Існують різноманітні засоби комунікативної підготовки, як стаціонарні, так і аудиторні. До останніх відноситься метод конкретних ситуацій – це спеціально організована діяльність студентів на заняттях, що імітує реальний сестринський (лікувальний) процес, який поєднує в собі як навчальні, так і ігрові елементи. Метод конкретних ситуацій ефективний, насамперед, для формування таких ключових професійних компетенцій у процесі навчання, як комунікабельність, лідерство, вміння аналізувати в короткі терміни великий обсяг неупорядкованої інформації, прийняття рішень в умовах стресу і недостатньої інформації.

Складовими частинами методу конкретних ситуацій є: підготовлений у письмовому вигляді приклад ситуації з практики; самостійне вивчення і обговорення ситуації студентами; спільне обговорення ситуації в аудиторії під керівництвом викладача; проходження принципу "процес обговорення важливіший самого рішення".

Метод конкретних ситуацій будується на наступних принципах: проблемності змісту предмета навчальної діяльності; професійно-ігрової взаємодії учнів; діалогічного спілкування учнів; двоплановості гри.

У дидактичній грі – а метод конкретних ситуацій є одним з типів такої гри – повинна бути запрограмована конфліктна ситуація, інакше гра не могла б виникнути і розвинути. Для студентів це можуть бути будь-які проблеми, мета яких провокувати, змушувати тих, кого навчають зайняти певну позицію, переконувати, відстоювати свою думку і тим самим підвищувати рівень своєї комунікативної компетентності. Приймаючи рішення, погоджуючи їх з думками однокурсників з навчання, спростовуючи тези опонентів, ті, хто навчається, вчать логіці мислення, вчать боротися за свої переконання, що сприяє їх саморозвитку, самовихованню та самоосвіті.

В основу мікрозанять покладена імітаційна модель реальної навчальної ситуації. У процесі гри змінюється психологічний статус того, хто навчається – зі споживача інформації він перетворюється на користувача, для досягнення поставленої мети. Умовою успішності спільної діяльності партнерів у діловій грі є розподіл їхніх функцій, що сприяє формуванню вмінь колективного та індивідуального виконання завдань. Важливим принципом ділової гри є її двоплановість.

Отже, метод конкретних ситуацій, тобто досвід спілкування з учнями сприяє емоційним переживанням учнів, які через систему завдань направляються в позитивне русло.

Булинін В.О., Перова М.Б., Булініна О.Д., Шенгер С.В., Григоренко Н.В.
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ
Харківський національний медичний університет, м. Харків
bulinina72@mail.ru

Актуальність проблеми розвитку у лікарів комунікативної компетентності була визнана ще в 70-ті роки минулого сторіччя. Нині комунікативні навички слід розуміти як феномен, що включає безліч психологічних параметрів. Серед них – знання лікарем себе і своїх пацієнтів, вміння правильно сприймати і оцінювати своїх колег, здатність до саморегуляції, вміння будувати стосунки з людьми ігнучко, адекватно реагувати на важкі клінічні ситуації, володіння невербальними і вербальними навичками спілкування і тощо.

Сучасні соціальні умови та соціальні потреби виявляють необхідність формування комунікативної культури студента-медика. Беручи до уваги, що найважливішим чинником, що визначає успіх лікування, є взаємодія між лікарем і пацієнтом, розвиток навичок спілкування видається особливо необхідним. Компетентність в широкому сенсі трактується як високий рівень суспільно-практичного досвіду суб'єкта, рівень його навченості адекватним соціальним та індивідуальним формам активності, що дозволяє людині в межах своїх здібностей та соціального статусу успішно і ефективно функціонувати в даному суспільстві. Важливими складовими діяльності лікаря є не лише його знання і вміння, особливості професійного мислення, а й особистісні якості, вміння спілкуватися з пацієнтом. Тому профе-

сійна компетентність лікаря включає, не тільки спеціальну медичну підготовку, загальнолюдську культуру, а й соціально-психологічні аспекти його особистості, його ціннісні орієнтації, комунікативну грамотність.

При розкритті змісту компетентності виділяються різні компоненти: передумови компетентності (здатності, таланти, знання); діяльність людини як процес; результати діяльності. Аналізуючи різні визначення професійної компетентності можна дійти до висновку про те, що в них, як правило, знаходиться відображення ідея про те, що це одна з головних характеристик особистості, власник якої здатний домогтися високих професійних наслідків.

У соціологічних дослідженнях, присвячених аналізу основних ознак, за якими пацієнти оцінюють рівень кваліфікації лікаря, наголошується, що на перше місце висувається показник «ставлення до пацієнтів», на другому – «результати лікування хворих», потім досвід роботи, відгуки пацієнтів, особисті якості лікаря (порядність, працьовитість, ввічливість тощо). Такий показник, як освіта лікаря опинився на сьомому місці серед перераховуваних ознак. Все це свідчить не стільки про кваліфікацію, скільки про компетентність лікаря. Необхідно відзначити, що, незважаючи на велику кількість досліджень з розвитку комунікативних умінь, до теперішнього часу комунікативна компетентність лікаря мало вивчена.

Відповідальність за розвиток здібностей ефективного спілкування майбутнього лікаря в процесі навчання в умовах медичного вузу лежить на педагогічному складі кафедр, які викладають дисципліни гуманітарного та клінічного профілю, спрямовуючі свої зусилля на розвиток у студентів здібності до емпатії, конгруентності та конструктивності.

Таким чином, основною метою навчання комунікативної компетенції є підвищення ефективності підготовки фахівців медичного профілю та їх відповідності запитам сучасних умов шляхом створення у ВНЗ сприятливих умов для вільного і усвідомленого вибору учнями майбутньої професійної діяльності, особистісної траєкторії освіти, напрямку і профілю професійної підготовки, необхідної кваліфікації відповідно до особистісних інтересів, освітнім запитам і потребам ринку праці. Нові підходи до розвитку комунікативної компетентності дозволяють підвищити ефективність процесу формування психологічної компетентності лікарів у процесі вузівського навчання.

УДК 612.821; 612.17

Васильченко А.В., Полетай В.М.

**АДАПТИВНІ МОЖЛИВОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ
ПІСЛЯ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ НАВАНТАЖЕНЬ
ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ АКТИВНОСТІ БІОХІМІЧНИХ СИСТЕМ МОЗКУ**

Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка, м. Чернігів

v_poletaj@ukr.net

Усе більш важливим в житті сучасної людини стає її інформаційно-комунікаційне оточення. Адже саме воно визначає те інформаційне та емоційне середовище, в якому кожен з нас постійно перебуває. Досить важливу роль в ньому займають новини і реклама. І очевидно, що вони певним чином впливають на різні системи організму людини, зокрема на нервову. Цей вплив досі вивчався неодноразово. Але вплив перегляду різних телевізійних сюжетів на адаптивні можливості серцево-судинної системи в залежності від активності біохімічних систем мозку, а саме – моноамінергічних, досі залишається невивченим.

Мета дослідження – оцінити залежність адаптивних можливостей серцево-судинної системи від психоемоційного навантаження на центральну нервову систему та активності моноамінергічних систем мозку.

Дослідження базувалось на роботах Роберта Клонінгера по вивченню фізіологічних чинників темпераменту людини, а саме активності моноамінових нейромедіаторів мозку людини – дофаміну, серотоніну та норадреналіну, які визначають три основні властивості темпераменту: «прагнення до нового», «уникнення небезпеки» і «залежність від винагороди». Активність моноамінергічних систем мозку має велике значення не тільки в формуванні особливостей вищої нервової діяльності індивідуума, а і в регуляторних механізмах фізіологічних функцій вісцеральних систем організму, оцінити які можливо за допомогою об'єктивних методів дослідження. Була висунута гіпотеза, що систематичний перегляд інформаційних відеоблоків з різною емоційною валентністю, а саме реклами та новин, впливає на адаптивні можливості серцево-судинної системи і що характер цього впливу залежить від активності моноамінергічних систем мозку.

Для досліду було створено 7 відеосюжетів з новин та 7 рекламних блоків тривалістю кожен по 15 хв. Досліджувались три групи учнів (в кожній – по 25 учнів). Першій групі впродовж 7 днів демонстрували відеоблоки з новин, що мали негативну емоційну валентність. Другій групі впродовж 7 днів демонстрували блоки з рекламних сюжетів, які мали позитивну емоційну валентність. Третя група була контрольною, відеосюжети учням цієї групи не демонстрували та рекомендували уникати їх перегляду в домашніх умовах. В усіх трьох групах до і після експерименту проводилася проба Руфьє. Також, всі три групи проходили психологічні тести Клонінгера для з'ясування особливостей нервової системи. Далі проводився аналіз того, як біохімічні особливості моноамінергічних систем мозку пов'язані з адаптивними можливостями серцево-судинної системи.